

DEPARTAMENTUL DE STUDII PARLAMENTARE ȘI POLITICI UE
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ

DREPTUL PACIENTULUI LA A DOUA OPINIE MEDICALĂ

studiu documentar

februarie 2026

Lucrările elaborate în cadrul Direcției studii și documentare legislativă au caracter documentar și nu reprezintă punctul de vedere al Camerei Deputaților. Documentele legislative oficiale au fost consultate în limba de origine, iar traducerea informațiilor relevante selectate nu reprezintă o traducere oficială, fiind furnizată ca un mijloc de înțelegere a unui document original, scris în altă limbă. Baza de date cuprinzând totalitatea studiilor elaborate de Direcția studii și documentare legislativă poate fi accesată prin intermediul paginii de Intranet a Camerei Deputaților la adresa: <http://www.cdep.ro/infoparl/dip.studii?par1=2024>

Documentare și sinteză: Andra ANDRONIC, Virgilia IOAN
DIRECȚIA STUDII ȘI DOCUMENTARE LEGISLATIVĂ
Palatul Parlamentului, str. Izvor nr.2-4, sect.5, București
Tel: 021.316.03.65; 021.414.13.50/ 51, Interior 1350,
E-mail: doc@cdep.ro

CUPRINS

INTRODUCERE.....	4
BELGIA.....	5
REPUBLICA CEHĂ	5
CROAȚIA.....	6
ESTONIA	6
FRANȚA	7
GERMANIA.....	8
GRECIA	11
LETONIA	13
LITUANIA	13
LUXEMBURG	14
POLONIA.....	15
PORTUGALIA	16
SLOVENIA.....	16
SPANIA.....	16
SUEDIA.....	18
ȚĂRILE DE JOS	19
UNGARIA	20
MAREA BRITANIE	21

INTRODUCERE

Dreptul la o a doua opinie medicală este consfințit în [Carta Europeană a Drepturilor Pacientului](#), la Punctul 5 – Dreptul la libera alegere:

*Fiecare persoană are dreptul de a alege în mod liber dintre diferite proceduri de tratament și furnizori de servicii medicale, pe baza unor informații adecvate. Pacientul are dreptul de a decide ce examene diagnostice și terapii să urmeze și la ce medic de familie, specialist sau spital să apeleze. Serviciile de sănătate au datoria de a garanta acest drept, furnizând pacienților informații despre diferitele centre și medici care pot oferi un anumit tratament, precum și despre rezultatele activității lor. Acestea trebuie să elimine orice fel de obstacol care limitează exercitarea acestui drept. **Un pacient care nu are încredere în medicul său are dreptul de a-și alege altul.***

[Directiva 2011/24/UE](#) a Parlamentului European și a Consiliului din 9 martie 2011 privind aplicarea drepturilor pacienților în cadrul asistenței medicale transfrontaliere stabilește, în aspectele-cheie, **obligatia furnizorilor de servicii medicale de a oferi pacienților toate informațiile necesare, astfel încât să poată lua o decizie în cunoștință de cauză, inclusiv: opțiunile de tratament; disponibilitatea; calitatea și siguranța asistenței medicale pe care o furnizează; prețurile; autorizarea sau înregistrarea.**

În Raportul final din 2016, intitulat [Drepturile pacienților în Uniunea Europeană](#), realizat pentru Direcția Generală Sănătate și Siguranță Alimentară a Comisiei Europene, se arată:

*Cele trei domenii ale drepturilor pacienților evaluate acoperă: (1) drepturile individuale fundamentale, (2) drepturile consumatorilor și (3) drepturile procedurale. Drepturile individuale fundamentale acoperă dreptul la consimțământ informat; la viață privată și demnitate; la accesul la dosarul medical; și la informații despre propria sănătate. Drepturile consumatorilor implică dreptul pacientului de a-și alege furnizorul, **dreptul la o a doua opinie medicală**, la un tratament sigur și prompt (siguranța pacientului și calitatea îngrijirii) și la informații privind opțiunile de îngrijire. Drepturile procedurale includ dreptul de a depune plângeri, dreptul la despăgubiri și dreptul de a participa la luarea deciziilor. Totuși, aceste categorii diferite de drepturi ale pacienților nu pot fi complet separate unele de altele. (...)*

Dreptul la o a doua opinie este strâns legat de dreptul pacientului de a-și alege liber furnizorul de servicii medicale. Într-un număr mic de țări este recunoscut prin lege dreptul la o a doua opinie. În alte țări, acesta este subsumat dreptului de a alege în mod liber furnizorul de servicii de sănătate. În mai multe țări, dreptul la o a doua opinie (și asumarea costurilor aferente) este supus unor reguli și condiții stricte. Uneori, dreptul este limitat la anumite afecțiuni (în mare parte cele care pun viața în pericol). În alte cazuri, a doua opinie trebuie să provină de la un furnizor din același spital sau regiune. Uneori, este permisă o singură trimitere pentru a doua opinie per tratament

sau proces de îngrijire. Cu toate acestea, cel mai deranjant este nivelul ridicat de discreție acordat medicului curant de a „permite” pacientului să își exercite dreptul la o a doua opinie. În ceea ce privește dreptul la un tratament sigur și de calitate, mulți respondenți se referă la obligația furnizorului, uneori încadrată ca drept al pacientului de a primi un anumit standard de îngrijire. Această obligație/drept rămâne foarte generală și nu este detaliată ulterior. În plus, din perspectiva procesului de îngrijire, majoritatea țărilor aplică standarde profesionale și ghiduri clinice, în timp ce utilizarea protocoalelor este practică într-o măsură mai mică.

ASPECTE COMPARATIVE

BELGIA

Potrivit prevederilor [Legii privind drepturile pacientului \(2002\)](#), pacientul are dreptul de a alege liber profesionistul din domeniul sănătății și are dreptul de a-și modifica alegerea, cu excepția limitelor impuse în aceste două cazuri de lege (articolul 6).

Orice pacient are dreptul de a consulta un al doilea profesionist pentru a obține o a doua opinie. Acest drept este valabil și în cazul transferului către un alt profesionist. Fiecare profesionist are, de asemenea, dreptul de a refuza tratarea unui pacient, cu excepția urgențelor. În cazul în care refuză tratarea unui pacient, profesionistul în domeniul sănătății trebuie să îndrume pacientul către un coleg.

Dreptul la liberă alegere a profesionistului în domeniul sănătății nu este absolut; acesta este limitat de lege, de exemplu, în cazurile de medicină a muncii, de internare forțată a bolnavilor mintali, în situația deținuților și a pacienților internați etc. Dreptul poate fi restrâns și de circumstanțe specifice organizării asistenței medicale. Astfel, pacientul nu va avea întotdeauna libertatea de a alege sau de a refuza un profesionist sau ansamblul de profesioniști implicați într-un tratament. De exemplu, într-un spital, este posibil ca doar un singur specialist să fie disponibil într-o anumită specialitate. De asemenea, în cazul muncii în echipă (de exemplu, o practică de grup) sau al organizării inerente spitalului (de exemplu, personalul medical aparținând unui anumit serviciu, prezența echipelor de îngrijire permanente etc.), alegerea este limitată în practică.¹

REPUBLICA CEHĂ

Dreptul pacientului la o a doua opinie medicală este garantat în Republica Cehă de [Legea nr.372/2011 privind serviciile de sănătate și condițiile de furnizare a asistenței medicale](#), conform art.28 alin.3 lit.c, care stipulează că *pacientul are dreptul să solicite servicii de asistență medicală de la un alt furnizor sau, după caz, de la un alt cadru*

¹ Drepturile pacientului și creșterea calității asistenței medicale, https://fr.participate-autisme.be/sites/participate_fr/files/Loi%20relative%20aux%20droits%20du%20patient1.pdf

medical decât cel care îi furnizează servicii medicale; această prevedere nu se aplică în cazul acordării de îngrijiri medicale de urgență sau în cazul persoanelor aflate în arest preventiv, în executare a unei pedepse cu privare de libertate sau în detenție preventivă. Acest drept este esențial în cazul diagnosticelor grave, al operațiilor planificate sau al tratamentelor de lungă durată.²

CROAȚIA

[Legea privind protecția drepturilor pacienților](#) prevede în articolul 10 următoarele:

Un pacient are întotdeauna dreptul de a solicita o a doua opinie profesională cu privire la starea sa de sănătate, în conformitate cu prevederile articolului 8, alineatul 1, din prezenta lege.

O a doua opinie de specialitate menționată la alineatul 1 al prezentului articol se furnizează pacientului, la cerere orală sau scrisă, de către orice profesionist din domeniul sănătății cu o calificare în învățământ superior și o specializare corespunzătoare, care nu a participat la furnizarea directă a unei forme specifice de servicii medicale pacientului, conform articolului 9 din prezenta lege.

Refuzul acordării acestui drept atrage sancționarea profesionistului din domeniul sănătății cu amendă (art.42).

ESTONIA

Conform articolului 40 al [Legii asigurărilor de sănătate](#), un pacient are dreptul la o a doua opinie medicală dacă are îndoieli cu privire la decizia medicului. O a doua opinie se referă la exactitatea diagnosticului, necesitatea medicamentului sau a serviciului medical prescris, alternativele explicate și efectul așteptat, precum și la evaluarea riscurilor asociate cu furnizarea serviciilor medicale. Procedura și condițiile de solicitare a unei a doua opinii, precum și cuantumul taxei plătite de Fondul de asigurări de sănătate sunt prevăzute în lege.³

A doua opinie medicală este opinia unui alt medic cu privire la diagnosticul pacientului și tratamentul propus, al cărei scop este de a ajuta pacientul să ia decizii dificile cu privire la tratamentul său. În Estonia, o a doua opinie poate fi furnizată de un specialist cu licență de practică în același domeniu. În cadrul asistenței medicale generale, o a doua opinie poate fi furnizată numai de un specialist cu licență de practică ca medic de familie. Un furnizor de a doua opinie din străinătate trebuie să dețină o licență pentru a practica în domeniul relevant, eliberată în țara în cauză, sau un document echivalent care să ateste calificările sale profesionale.

² <https://www.nzip.cz/clanek/238-pravo-na-druhy-nazor>

³ Condiții și procedură pentru asumarea obligației de a plăti pentru o a doua opinie de la o persoană asigurată de către Fondul Estonian de Asigurări de Sănătate, <https://www.riigiteataja.ee/akt/201933>

A doua opinie se obține la cererea pacientului și prin acordul dintre specialist și pacient, de la un specialist care lucrează pentru un alt furnizor de servicii medicale. Furnizorul de aviz primar este obligat să transmită furnizorului de aviz secundar toate documentele sau copiile acestora referitoare la pacient și să elibereze pacientului o scrisoare de trimitere pentru obținerea unui aviz secundar. Avizul secundar trebuie furnizat în termen de 180 de zile de la emiterea avizului primar. Fondul de asigurări de sănătate își asumă obligația de a plăti pentru a doua opinie din partea persoanei asigurate, în conformitate cu lista serviciilor de asistență medicală a Fondului de asigurări de sănătate, dacă scopul obținerii celei de-a doua opinii este de a clarifica acuratețea diagnosticului, precum și necesitatea medicației sau a serviciului medical, alternativele și efectele preconizate, precum și riscurile asociate furnizării serviciului.⁴

FRANȚA

Mai multe articole din [Codul sănătății publice](#) stipulează în mod explicit dreptul de a solicita o a doua opinie în Franța, în mod special [articolul R4127-60](#):

Medicul trebuie să propună pacientului consultarea unui coleg de îndată ce circumstanțele o impun sau să accepte consultarea solicitată de pacient sau de entouragele acestuia.

El trebuie să respecte alegerea pacientului și, cu excepția unei obiecții întemeiate, să îl trimită sau să apeleze la orice consultant cu drept de practică.

Dacă nu consideră că trebuie să aprobe alegerea pacientului, poate să se abțină. De asemenea, poate recomanda un alt practician, în cazul în care pacientul nu și-a exprimat o alegere.

La sfârșitul consultației, medicul consultat informează în scris medicul curant cu privire la constatările, concluziile și eventualele prescripții, informând și pacientul.

În consecință, pacientul poate solicita o nouă opinie medicală ori de câte ori consideră necesar. Această posibilitate este întâlnită cu precădere în următoarele situații:

- confirmarea unui diagnostic, atunci când simptomele pot indica patologii diferite;
- confirmarea beneficiului real al unei intervenții chirurgicale majore care presupune riscuri de sechele sau efecte adverse (intervenții la coloană, implantarea de proteze etc.);
- înțelegerea alegerilor terapeutice făcute de medic atunci când există strategii medicale alternative.

În anumite situații, medicul însuși solicită intervenția unuia dintre colegii săi, în special atunci când diagnosticul este dificil de stabilit sau când terapia care trebuie aplicată

⁴ Drepturile pacienților, <https://tervisekassa.ee/kontaktpunkt/patsientide-oigused-ja-kaebevoimalused/patsientide-oigused>

este complexă. Cu toate acestea, pacientul trebuie să-și dea consimțământul pentru această consultație și, în special, pentru comunicarea datelor sale medicale.

În general, a doua opinie are rolul de a permite pacientului să ia decizia de a continua un tratament sau de a se supune unei intervenții, în deplină cunoștință de cauză. De asemenea, a doua opinie permite, de obicei, să fie înlăturate îndoielile și să liniștească pacientul în cauză. În majoritatea cazurilor, opiniile medicale sunt convergente.

Toate documentele medicale – radiografii, tratamente, urmărire medicală – referitoare la sănătatea unei persoane îi aparțin acesteia în mod exclusiv. Prin urmare, este perfect legitim să se solicite consultarea și punerea la dispoziție a dosarului medical de către diferiți profesioniști din domeniul sănătății. Este suficientă o scrisoare pentru a exercita acest drept. Pentru a evita multiplicarea dosarelor medicale, asigurările sociale încurajează crearea unui [dosar medical online](#), care centralizează pe servere securizate toate datele medicale ale unui pacient. Ulterior, pacientul decide dacă autorizează sau nu accesul profesioniștilor din domeniul sănătății la aceste date.

Consultațiile la un medic nou – medic generalist sau specialist – sunt în mod normal acoperite de asigurările sociale, cu condiția ca **pacientul să fie trimis de medicul său de familie**. În caz contrar, rata de rambursare este redusă la 30% (în loc de 70%). De exemplu, o consultație cardiologică în [sectorul 1](#) costă 60 EUR, iar rata de rambursare este de 47,73 EUR. Cu o acoperire standard de 70%, costul suportat de pacient este de 26,59 EUR. Cu tariful redus, costul pentru pacient este de 45,68 EUR. În mod similar, dacă pacientul urmează calea de îngrijire, [asigurarea de sănătate](#) va acoperi rambursarea consultației.⁵

GERMANIA

În [Codul Social](#), Cartea V – Asigurări de sănătate obligatorii, articolul 27 prevede următoarele:

(1) Persoanele asigurate pentru care este stabilită o indicație pentru o procedură planificată și pentru care, în special având în vedere frecvența tot mai mare a acestor proceduri, nu poate fi exclus riscul extinderii indicației, au dreptul să obțină o a doua opinie medicală independentă de la un medic sau o instituție astfel cum este definită la alineatul 3. A doua opinie nu poate fi obținută de la un medic sau o instituție care urmează să efectueze procedura.

(2) Comitetul Federal Mixt va stabili în directivele sale, în temeiul articolului 92 alineatul 1 teza 2 pct.13, pentru care proceduri specifice planificate în temeiul alineatului 1 teza 1 există dreptul de a obține o a doua opinie; începând cu 1 ianuarie 2022, Comitetul Federal Mixt va stabili anual cel puțin două proceduri suplimentare pentru care există dreptul de a obține o a doua opinie. Acesta va stabili cerințe specifice indicației pentru furnizarea celei de-a doua opinii privind procedura recomandată și pentru furnizorii

⁵ <https://www.malakoffhumanis.com/s-informer/sante/deuxieme-avis-medical-quand-et-pourquoi/>

unei a doua opinii, pentru a asigura expertiza specială în furnizarea celor de-a doua opinii. Criteriile pentru expertiza specială sunt:

1. *practică medicală specializată pe termen lung într-un domeniu relevant pentru indicația procedurii,*
2. *cunoașterea stării actuale a cercetării științifice privind diagnosticele și terapia respective, inclusiv cunoașterea alternativelor terapeutice la procedura recomandată.*

Comitetul Federal Mixt poate defini cerințe cu criterii suplimentare. Aceste criterii suplimentare includ, în special:

1. *experiență în efectuarea procedurii respective,*
2. *activitate regulată de expertiză într-un domeniu de specialitate relevant pentru indicație sau*
3. *calificări suplimentare speciale care sunt importante pentru evaluarea unei indicații care ar putea necesita coordonare interdisciplinară.*

La luarea deciziilor în temeiul tezei 2, Comitetul Federal Mixt va lua în considerare posibilitățile de a furniza o a doua opinie prin telemedicină.

(3) *Au dreptul să ofere o a doua opinie:*

1. *medici autorizați,*
2. *centre medicale acreditate,*
3. *medici și unități autorizate,*
4. *spitale acreditate, precum și*
5. *medicii care nu participă la sistemul obligatoriu de asigurări de sănătate, ci participă la acesta doar în acest scop,*

cu condiția să îndeplinească cerințele prevăzute la alineatul 2 teza 2.

(4) *Asociațiile Medicilor din Asigurările de Sănătate Publice și Asociațiile Spitalelor de Stat vor furniza informații coordonate cu privire la furnizorii de servicii care sunt potriviți și dispuși să ofere o a doua opinie independentă, ținând cont de cerințele stabilite de Comitetul Federal Mixt în temeiul alineatului 2 teza a doua.*

(5) *Medicul care stabilește indicația pentru o procedură în temeiul paragrafului 1 teza 1 coroborat cu paragraful 2 teza 1 trebuie să informeze persoana asigurată cu privire la dreptul acesteia de a obține o a doua opinie medicală independentă și să ofere informațiile disponibile privind furnizorii de servicii corespunzători în temeiul paragrafului 4. Aceste informații trebuie furnizate oral; informații suplimentare pot fi furnizate persoanei asigurate în formă scrisă. Medicul trebuie să se asigure că aceste informații sunt furnizate, în general, cu cel puțin 10 zile înainte de procedura planificată. În orice caz, informațiile trebuie furnizate în timp util pentru a permite persoanei asigurate să ia o decizie bine calculată cu privire la obținerea unei a doua opinii. Medicul trebuie să informeze persoana asigurată cu privire la dreptul acesteia de a primi copii ale documentelor medicale din dosarul său, în temeiul articolului 630g*

paragraful 2 din Codul Civil German (BGB), care sunt necesare pentru obținerea celei de-a doua opinii. Casa de asigurări de sănătate acoperă costurile suportate de medic pentru întocmirea și furnizarea documentelor medicale pentru a doua opinie.

(6) Casa de asigurări de sănătate poate prevedea în statutul său servicii suplimentare pentru obținerea unei a doua opinii medicale independente. Dacă aceste servicii suplimentare se referă la intervențiile specificate de Comitetul Federal Mixt în temeiul alineatului 2, teza 1, acestea trebuie să îndeplinească cerințele prevăzute la alineatul 2, teza 2, astfel cum au fost stabilite de Comitetul Federal Mixt. Acest lucru este valabil și în cazul în care casa de asigurări de sănătate oferă o procedură de a doua opinie în cadrul contractelor de îngrijire specială în temeiul articolului 140a.

În prezent, există dreptul legal la o a doua opinie medicală pentru următoarele proceduri:

- Amputarea în sindromul piciorului diabetic
- Chirurgie pe anevrisme aortice
- Proceduri pe artera carotidă
- Chirurgie spinală
- Intervenții chirurgicale la nivelul amigdalelor palatine sau faringiene (amigdalectomie, amigdalotomie)
- Proceduri pentru cancerul de prostată local limitat și nemetastatic
- Operație de înlocuire a șoldului
- Operație de înlocuire a genunchiului
- Implantarea unui stimulator cardiac sau a unui defibrilator
- Îndepărtarea vezicii biliare (colecistectomie)
- Histerectomia (îndepărtarea uterului)
- Artroscopia umărului (endoscopie articulară a umărului)
- Cateterizarea cardiacă și ablațiile (scleroza) inimii.⁶

Indiferent de instrucțiunile privind procedura unei a doua opinii, multe companii de asigurări de sănătate oferă o a doua opinie medicală ca serviciu suplimentar pentru proceduri ulterioare.⁷

Medicii care oferă o a doua opinie medicală trebuie să îndeplinească calificările specifice pentru procedură, așa cum sunt definite de Comitetul Federal Comun (G-BA). În plus, nu trebuie să existe conflicte de interese care ar putea compromite independența celei de-a doua opinii. Medicii calificați corespunzător pot solicita asociației regionale a medicilor de asigurări de sănătate autorizația de a factura serviciile de a doua opinie medicală.⁸

Cifrele privind procesul de aprobare a opiniilor secundare sunt compilate de Asociația Națională a Medicilor de Asigurări de Sănătate ([KBV](https://www.kbv.de)) într-un raport anual și prezentat

⁶ <https://www.gesundheitsinformation.de/zweitmeinung-vor-operationen.html>

⁷ Procedura pentru a doua opinie în cazul intervențiilor planificate, https://www.g-ba.de/downloads/17-98-4765/2025-06-04_G-BA_Patientenmerkblatt_Zweitmeinungsverfahren_bf.pdf

⁸ <https://www.116117.de/de/zweitmeinung.php>

G-BA (Comitetul Federal Mixt) până la 30 septembrie a anului următor. Rapoartele sunt publicate de G-BA.⁹

GRECIA

Dreptul de a alege liber medicul și dreptul la o a doua opinie medicală sunt reglementate în legislația elenă în Codul de etică medicală ([Legea nr.3418/2005](#)), după cum urmează:

Art.22 - Consiliul medical

- 1. Dacă medicul, pacientul sau rudele acestuia consideră oportună înființarea unui consiliu medical, medicul curant poate numi un consultant la alegerea sa. Cu toate acestea, este obligat să lase familiei libertatea de alegere pe baza interesului superior al pacientului și a relațiilor de încredere dintre aceștia.*
- 2. . Dacă pacientul sau rudele acestuia aleg drept consultant un medic cu care medicul curant nu întreține relații profesionale bune, acesta din urmă se poate retrage fără justificare. Același lucru este valabil și pentru alegerea unui medic specialist, de laborator sau clinician.*
- 3. Medicul curant trebuie să informeze pacientul sau rudele acestuia cu privire la fiecare detaliu referitor la consiliul medical, precum și la onorariul datorat.*
- 4. Medicul curant convoacă medicul consultant, stabilește ziua, ora și locul întrunirii consiliului și coordonează procedura. Desfășurarea consiliului medical include:*
 - a) o scurtă expunere preliminară în timpul căreia recomandarea este formulată de medicul curant,*
 - b) o examinare a pacientului de către fiecare dintre consultanți,*
 - c) o dezbatere separată a medicilor după examinare și*
 - d) un anunț către familie a concluziilor consiliului.*

În cazul unei diferențe de opinie, medicul curant poate fie să accepte opinia medicului consultant, fie, dacă o consideră nepotrivită sau dăunătoare, să își decline responsabilitatea. În acest caz, el va notifica pacientul sau familia acestuia despre dezacordul său și va solicita formarea unui alt consiliu, dacă apreciază că este oportun și în interesul superior al pacientului. Dacă familia preferă opinia consultantului sau respinge formarea unui nou consiliu, medicul curant are dreptul să se retragă.

5. Medicul consultant nu poate deveni medicul curant al pacientului, cu excepția cazului în care medicul curant care l-a chemat îl autorizează în mod expres în acest sens sau dacă acesta nu este de acord și se retrage, cu condiția ca preferința pacientului să fie întotdeauna luată în considerare.

6. Atunci când este nevoie de opinia unui specialist sau a unui chirurg, medicul curant îi poate indica pe cei mai potriviți, la alegerea sa, dar nu poate ignora preferințele

⁹ <https://www.g-ba.de/richtlinien/107/>

pacientului, cu excepția cazului unui dezacord personal sau a incapacității de a coopera cu specialistul sau chirurgul preferat de pacient. Același lucru este valabil și pentru alegerea unui spital, laborator sau instituție de asistență medicală.

7. Chirurgii, specialiștii și medicii de laborator la care pacientul este îndrumat de medicul său curant sunt obligați să îl informeze pe acesta din urmă despre rezultatele examinării. După îndeplinirea acestui mandat, nu li se permite să mențină relații medicale ulterioare cu pacientul, în special pe probleme din afara specialității lor.

De asemenea, articolul 47 al [Legii nr.2071/1992 privind organizarea și modernizarea sistemului de sănătate](#) prevede indirect dreptul la o altă opinie medicală:

- 1. Pacientul are dreptul de a accesa serviciile spitalicești cele mai potrivite naturii bolii sale.*
- 2. Pacientul are dreptul de a i se acorda îngrijiri cu respectarea demnității sale umane. Această îngrijire include nu numai practica generală a medicinei și asistenței medicale, ci și servicii paramedicale, cazare adecvată, tratament adecvat și servicii administrative și tehnice eficiente.*
- 3. Pacientul are dreptul să își dea consimțământul sau să refuze orice procedură diagnostică sau terapeutică care i se efectuează. În cazul unui pacient cu incapacitate mintală parțială sau completă, exercitarea acestui drept se realizează de către persoana care, conform legii, acționează în numele său.*
- 4. Pacientul are dreptul să solicite informații cu privire la starea sa. Interesul pacientului este decisiv și depinde de caracterul complet și exactitatea informațiilor care îi sunt furnizate. Informațiile oferite pacientului trebuie să îi permită să își formeze o imagine completă asupra parametrilor medicali, sociali și economici ai stării sale și **să ia el însuși decizii sau să participe la luarea deciziilor majore.***
- 5. Pacientul sau reprezentantul său, în cazul aplicării paragrafului 3, are dreptul de a fi informat, pe deplin și în prealabil, cu privire la riscurile care vor apărea sau pot apărea ca urmare a aplicării unor proceduri diagnostice și terapeutice noi sau experimentale. Aplicarea acestor proceduri la pacient are loc numai după consimțământul expres din partea acestuia. Acest consimțământ poate fi revocat de pacient în orice moment. Pacientul trebuie să se simtă complet liber în decizia sa de a accepta sau de a respinge orice cooperare în scopul cercetării sau educației. Consimțământul său pentru orice participare este un drept al său și poate fi revocat în orice moment.*
- 6. Pacientul are dreptul, în măsura și în circumstanțele concrete în care acest lucru este posibil, la protejarea vieții sale private. Confidențialitatea informațiilor și conținutului documentelor care îl privesc, a dosarului de note și constatări medicale, trebuie garantată.*
- 7. Pacientul are dreptul la respectarea și recunoașterea convingerilor sale religioase și ideologice.*

8. Pacientul are dreptul de a prezenta sau depune în mod competent proteste și obiecții și de a primi cunoștință deplină despre acțiunile și rezultatele acestora.

LETONIA

[Legea privind drepturile pacienților](#) stabilește:

Articolul 5

(4) Pacientul are dreptul la tratament medical în timp util. Instituția medicală la care pacientul s-a adresat este obligată să ofere informații despre posibilitățile și termenele limită pentru primirea tratamentului medical, precum și despre alte instituții medicale unde poate primi tratament medical adecvat.

(5) Pacientul are dreptul să primească tratament ulterior din partea tuturor instituțiilor medicale implicate în tratamentul său.

(6) Dacă opțiunile de tratament sunt limitate sau sunt permise mai multe tipuri de tratament, pacientul are dreptul la o alegere făcută profesional de către un medic, pe baza unor criterii medicale bazate pe dovezi.

Articolul 6

(5) Medicul curant va informa pacientul cu privire la posibilele consecințe ale deciziei menționate la al patrulea paragraf al prezentei secțiuni. După primirea informațiilor furnizate de medicul curant, pacientul va confirma prin semnătura sa decizia de a refuza tratamentul medical sau de a-l întrerupe ori de a refuza metoda utilizată în tratament, indicând că a primit informațiile relevante. Dacă pacientul nu își schimbă decizia, medicul curant este obligat să-l încurajeze să consulte un alt medic.

(6) Dacă pacientul refuză să confirme refuzul în scris, medicul curant va cita doi martori majori și cu capacitate de exercițiu, care vor certifica prin semnătura lor că pacientul a luat decizia menționată la alineatul patru al prezentei secțiuni.

Articolul 8

Pacientul are dreptul să aleagă un medic și o instituție medicală.¹⁰

LITUANIA

[Legea privind drepturile pacienților și despăgubirile în caz de malpraxis](#) stabilește în articolul 4 următoarele drepturi:

1. Pacientul are dreptul de a alege o instituție medicală în conformitate cu procedura stabilită de lege.
2. Pacientul are dreptul de a alege un profesionist din domeniul sănătății. Procedura de alegere a unui profesionist din domeniul sănătății este stabilită de către conducătorul instituției medicale.

¹⁰ Drepturile și obligațiile pacientului, <https://www.vmnvd.gov.lv/en/patient-rights-and-obligations>

3. *În exercitarea dreptului de a alege o instituție de asistență medicală, dreptul pacientului de a primi asistență medicală gratuită poate fi restricționat în conformitate cu procedura stabilită prin actele legislative.*
4. ***Pacientul are dreptul la opinia unui alt medic specialist cu aceeași calificare profesională. În exercitarea acestui drept, dreptul pacientului de a primi asistență medicală gratuită poate fi restricționat în conformitate cu procedura stabilită de Ministerul Sănătății sau de instituțiile sale abilitate.***
5. *Condițiile și procedura de rambursare a serviciilor medicale acordate pacienților aflați în străinătate se stabilesc de către Ministerul Sănătății sau de o instituție autorizată de acesta.*

LUXEMBURG

[Articolul 5](#) al [Legii din 24 iulie 2014 privind drepturile și obligațiile pacientului](#) prevede următoarele:

(1) Sub rezerva prevederilor articolului 6 și a cerințelor organizatorice privind furnizarea de asistență medicală, fiecare pacient are dreptul de a alege liber furnizorul de servicii medicale de la care dorește să primească asistență/ îngrijire medicală. Această alegere poate fi modificată în orice moment.

(2) Pentru toate procedurile medicale efectuate în cadrul unui spital, această opțiune este limitată la furnizorii acreditați de către instituție.

Cu excepția cazurilor de urgență, un pacient își poate alege, în general, liber furnizorul de servicii medicale. Prin urmare, pacientul are dreptul să aleagă liber:

- medicul,
- spitalul (cu excepția zilelor de gardă),
- serviciul de îngrijire la domiciliu,
- farmacia,
- dentistul.

De asemenea, pacienții pot schimba furnizorul de servicii medicale sau pot consulta un alt furnizor de servicii medicale pentru o a doua opinie medicală.

Practic, alegerea este adesea limitată din motive organizatorice. În special, într-un mediu spitalicesc, organizarea serviciilor restricționează alegerea la profesioniștii din domeniul sănătății aprobați de instituția medicală.

Menționăm că articolul 6, para.(1) al Legii privind drepturile și obligațiile pacientului reglementează faptul că “un furnizor de servicii medicale poate refuza îngrijirea unui pacient din motive personale sau profesionale. Acesta poate refuza tratamentul atunci când consideră că nu poate furniza eficient îngrijirea necesară”.

Legea specifică faptul că, la cererea pacientului, furnizorul trebuie să îl asiste în găsirea unui alt furnizor capabil să ofere îngrijirea necesară.

La para.(2) al articolului 6, se precizează că refuzul de a acorda asistență medicală nu poate fi în niciun caz legat de considerații discriminatorii.

Deși pacientul are libertatea de alegere, furnizorul de servicii medicale este, de asemenea, liber să refuze acordarea de îngrijiri medicale care nu sunt urgente, din motive personale sau profesionale. Astfel, un medic, o moașă sau chiar un psihoterapeut nu sunt obligați să accepte îngrijirea unui pacient.

Cu toate acestea, profesionistul din domeniul sănătății trebuie să acorde întotdeauna primul ajutor de urgență. De asemenea, acesta trebuie să asigure continuitatea îngrijirilor și să faciliteze, dacă este necesar, transferul către un alt furnizor.

În cele din urmă, deși refuzul îngrijirilor medicale este adesea legal, acesta nu trebuie să se bazeze pe considerații discriminatorii. În caz de îndoială legitimă, furnizorul de servicii medicale este obligat să își justifice refuzul.

Potrivit informațiilor furnizate de Casa națională de sănătate, cu excepția cazurilor în care persoanele au nevoie de îngrijire în regim de urgență (unde proximitatea și rapiditatea sunt criteriile care trebuie luate în considerare), oricine poate consulta un medic specialist fără a trece pe la un medic generalist mai întâi. Precizăm că pentru a putea obține rambursarea cheltuielilor medicale (precum consultațiile, vizitele și serviciile medicale etc.), pacienții trebuie consultați de către medici care se află în contract cu Casa națională de sănătate. Pentru mai multe informații cu privire la rambursarea costurilor pentru plata consultațiilor sau altor servicii medicale, vă rog să consultați următorul [link](#).

POLONIA

În conformitate cu prevederile articolului 6, para. (3) al [Legii privind drepturile pacienților și Ombudsmanul pacienților](#) (varianta consolidată), pacientul poate solicita medicului curant să fie consultat de către un alt medic sau să beneficieze de o altă consultație medicală. Aceleași reguli se aplică și în cazul pacienților care solicită să fie consultați de o altă asistentă medicală sau moașă.

Cu toate acestea, chiar și atunci când se poate obține o a doua opinie medicală, medicul nu este întotdeauna obligat să-și dea consimțământul. Medicul trebuie să justifice respingerea solicitării pacientului, fiecare situație legată de obținerea unei a doua opinii medicale fiind înregistrată în dosarul medical al persoanei. Dreptul de a solicita o a doua opinie medicală este garantat și de Carta drepturilor pacientului, bazată pe Declarația OMS privind drepturile pacientului, care exprimă acest drept în secțiunea referitoare la dreptul la informare¹¹.

¹¹ <https://brzoziewskakedziora.pl/blog/prawo-do-drugiej-opinii-lekarskiej-kiedy-jest-to-mozliwe/>

PORTUGALIA

Potrivit [Serviciului Național de Sănătate](#), în Carta drepturilor și obligațiilor pacienților este stipulat la punctul 7, dreptul pacientului la o doua opinie medicală.

Totodată, în versiunea actualizată a Codului deontologic al Ordinului Medicilor (reglementat de [Regulamentul nr.707/2016](#)), dreptul la a doua opinie medicală este stipulat la articolul 111.

Potrivit acestui articol, medicul curant trebuie să încurajeze pacientul să solicite o a doua opinie medicală dacă consideră că aceasta este utilă sau dacă constată că aceasta este dorința pacientului.

În acest caz, medicul trebuie să furnizeze toate informațiile relevante care pot fi utilizate de alți medici pentru obținerea celei de-a doua opinii medicale de către pacient.

SLOVENIA

În Slovenia, dreptul la o a doua opinie medicală este reglementat de [Legea privind drepturile pacienților](#) (*Zakon o pacientovih pravicah* - ZPacP) la articolul 40.

Potrivit legii, pacientul poate solicita o a doua opinie din partea unui medic care profesează la orice nivel al sistemului de sănătate, spre exemplu în policlinici (la nivel secundar) sau în spitale universitare/ clinice (la nivel terțiar).

A doua opinie medicală poate fi furnizată de către un medic care, după obținerea licenței, deține un minim de 5 ani de experiență profesională în specialitatea pentru care se solicită serviciul medical.

Solicitarea unei a doua opinii medicale nu va avea consecințe negative pentru pacient în ceea ce privește tratamentul medical acordat ulterior de medicul curant. Indiferent de conținutul celei de-a doua opinii, medicul curant își păstrează independența și responsabilitatea în luarea deciziilor profesionale.

Medicul va emite o a doua opinie medicală pe baza documentației medicale prezentate, dar poate, de asemenea, să examineze pacientul, să efectueze sau să propună servicii medicale suplimentare.

Documentația medicală pe care se bazează a doua opinie poate fi transmisă medicului care va emite a doua opinie, la cererea pacientului, de către medicul curant sau de către însuși pacientul.

SPANIA

Articolul 43 din [Constituția Spaniei](#) recunoaște dreptul la protecția sănătății și atribuie autorităților publice competențele de organizare și protejare a sănătății publice prin măsuri preventive și prin prestațiile și serviciile necesare.

În conformitate cu prevederile normative stabilite în Constituție, [Legea 14/1986](#) - Legea generală privind sănătatea - încredințează autorităților publice datoria de a informa utilizatorii serviciilor sistemului public de sănătate cu privire la drepturile și obligațiile lor, prevăzând în mod expres dreptul la informare cu privire la serviciile de sănătate la care pot avea acces și la cerințele pentru utilizarea acestora.

Aceste prevederi au fost completate de [Legea 41/2002](#) care reglementează autonomia pacientului, drepturile și obligațiile în materie de informare și documentație clinică.

În cadrul Legii 41/2002, dreptul la a doua opinie medicală nu este definit printr-un singur articol ca atare, ci este susținut de următoarele articole:

- articolul 2, care prevede că personalul medical implicat în activitatea de asistență medicală are obligația nu numai de a-și exercita corect profesia, ci și de a respecta obligațiile de informare și documentare clinică, precum și deciziile luate în mod liber și voluntar de către pacient;
- articolul 4, care reglementează dreptul pacientului la informații privind asistența medicală;
- articolul 18, para. (1), care stabilește dreptul pacientului la dosarul său medical, precum și dreptul acestuia la o copie a datelor care figurează în dosar; se mai precizează că în responsabilitatea centrelor de sănătate revine reglementarea procedurii care garantează respectarea acestor drepturi.

La rândul său, [Legea 16/2003 privind coeziunea și calitatea Sistemului Național de Sănătate](#) reglementează, la articolul 4, dreptul cetățenilor din cadrul Sistemului Național de Sănătate de a beneficia de o a doua opinie medicală cu privire la tratamentul lor, în termenii prevăzuți la articolul 28.1, prin care se încredințează Comunităților Autonome stabilirea de măsuri menite să garanteze calitatea prestațiilor și instituțiilor de asistență medicală, adaptându-și organizarea pentru a facilita obținerea unei a doua opinii medicale.

Spre exemplu, dreptul la a doua opinie medicală este reglementat în Comunitatea Castilla-La Mancha, prin intermediul [Decretului nr.91/2018](#). Potrivit articolului 1, dreptul la a doua opinie medicală poate fi exercitat în cadrul sistemului de sănătate din Castilla-La Mancha, iar în cazul în care acest lucru nu se poate realiza, se va facilita obținerea unei de-a doua opinii medicale într-un alt centru medical autorizat sau se va transmite cererea către un centru public aparținând altei comunități autonome.

Articolul 3 prevede garantarea dreptului la o a doua opinie medicală rezidenților din comunitatea autonomă care dețin un card de sănătate valabil aparținând Sescam (Serviciul de sănătate al Comunității Autonome Castilla-La Mancha), în legătură cu un prim diagnostic sau o propunere terapeutică emisă de un medic acreditat.

Articolul 4 reglementează dreptul la a doua opinie medicală pentru următoarele diagnostice:

- a) Boli neoplazice maligne, cu excepția cancerelor de piele, care nu sunt melanom;
- b) Boli neurologice inflamatorii și degenerative invalidante;

- c) Boli grave cu cauză ereditară clar definită;
- d) Confirmarea diagnosticului unei boli rare (prin care se înțelege acea patologie cu pericol de deces sau invaliditate cronică și cu prevalență scăzută, inclusiv cele de origine genetică);
- e) Proceduri de chirurgie cardiacă: chirurgie valvulară și bypass aortocoronarian;
- f) Tratamentul chirurgical al scoliozei severe la vârste fragede (sub 18 ani);
- g) Necesitatea unui transplantului de organ.

Cererile privind a doua opinie medicală trebuie adresate Direcției Generale de Sănătate și depuse în atenția Departamentului de servicii pentru pacienți al spitalului unde solicitantii primesc asistență medicală. Direcția Generală de Sănătate va răspunde pacienților în termen maxim de 15 zile de la depunerea solicitării, urmând ca raportul privind emiterea celei de-a doua opinii medicale să fie emis tot în termen de 15 zile.

Pentru a evita deplasările inutile ale pacientului, raportul celei de-a doua opinii medicale se va baza în principal pe testele efectuate anterior pacientului de către medicul specialist curant. În cazuri excepționale, în care este necesară o testare sau examinare suplimentară, serviciul de internare al centrului care emite cea de-a doua opinie medicală va oferi pacientului acces la testul sau examinarea respectivă.

Sescam va garanta pacientului îngrijirea clinică precisă după obținerea unei a doua opinii medicale.

Pentru informații suplimentare privind reglementarea obținerii celei de-a doua opinii medicale și în alte Comunități Autonome, pot fi accesate următoarele link-uri:

Aragon: <https://www.saludinforma.es/portalsi/bioetica-salud/atencion-sanitaria/segunda-opinion-medica>

Madrid: <https://www.comunidad.madrid/servicios/salud/segunda-opinion-medica>

Valencia: <https://dogv.gva.es/va/eli/es-vc/d/2009/06/19/86/>

Andaluzia: <https://www.juntadeandalucia.es/temas/salud/derechos/segunda-opinion.html>

Catalonia: <https://catsalut.gencat.cat/ca/que-cal-fer-si/que-vols-fer/acces-sistema-salut/gestions-relacionades-visites/demanar-segona-opinio-medica/>

SUEDIA

În Suedia, dreptul la a doua opinie medicală este stabilit prin următoarele acte normative:

- [Patientlag \(2014:821\)](#) – *Legea pacientului* reprezintă principala lege care reglementează interacțiunea dintre cetățean și sistemul medical;

[-Patientsäkerhetslag \(2010:659\)](#) – *Legea privind siguranța pacientului* reglementează obligațiile personalului medical de a oferi îngrijiri sigure și de a informa pacientul despre opțiunile de tratament.

În Legea pacientului este stipulat în Capitolul 3 (Informații), Secțiunea 2, para. (4), faptul că pacientul va primi, de asemenea, informații cu privire la “posibilitatea de a beneficia de o nouă evaluarea medicală și de un contact permanent medical pentru serviciile medicale” (pacientului i se va desemna o persoană de contact permanentă pentru îngrijire sau i se va oferi posibilitatea de a alege un contact medical permanent cu furnizorul de asistență medicală primară).

Potrivit Capitolului 8, Secțiunea 1 a Legii pacientului, pacientul care are o boală sau leziune care îi amenință viața sau care este extrem de gravă, poate beneficia de o nouă evaluarea medicală în cadrul sau în afara regiunii de care aparține.

Suedia limitează astfel dreptul la a doua opinie subvenționată de stat (prin sistemul public) la afecțiunile grave sau care pun viața în pericol (ex: cancer, boli neurologice degenerative, intervenții chirurgicale majore).

Pacientul va beneficia de tratamentul care îi este prescris în urma noii evaluări medicale cu respectarea următoarelor condiții: (1) tratamentul recomandat este în conformitate cu știința și experiența dovedită și (2) este justificat având în vedere diagnosticul și costurile aferente.

De asemenea, Legea privind siguranța pacientului (2010:659) reglementează la Capitolul 6, Secțiunea a 7-a obligația personalului medical de a informa pacientul cu privire la posibilitatea unei noi evaluări în cazul bolilor grave sau care pun viața în pericol (în conformitate cu prevederilor Capitolul 8, Secțiunea 1 din Legea pacientului).

[Patientdatalag \(2008:355\)](#) - Legea privind datele pacienților reglementează la Capitolul 5, Secțiunea a 5-a că furnizorul medical acordă pacientului dreptul de a-și accesa direct sau electronic dosarul medical.

ȚĂRILE DE JOS

Drepturile și obligațiile pacienților și furnizorilor de asistență medicală (de exemplu, un medic generalist sau un medic specialist) sunt prevăzute, printre altele, în Cartea a VII-a, Titlul 7, Secțiunea a 5-a a Codului Civil – [Legea privind acordul pentru tratamentul medical \(WGBO\)](#).

Articolul 448 prevede că furnizorul de servicii medicale informează pacientul în mod clar și corespunzător și se consultă cu acesta în timp util cu privire la examinarea planificată și tratamentul propus, precum și cu privire la evoluțiile privind examinarea, tratamentul și starea sa de sănătate.

Totodată, articolul 456 prevede faptul că furnizorul de servicii medicale va oferi pacientului acces la datele din dosarul medical și o copie a acestora, la cerere.

Potrivit [Raportului privind a doua opinie medicală](#) elaborat de către Institutul de Sănătate, în baza prevederilor Legii privind acordul pentru tratamentul medical,

pacienții au dreptul la o a doua opinie medicală din partea unui alt medic specialist decât cel curant.

Medicii de familie și medicii specialiști din Țările de Jos, împreună cu [Federația Pacienților din Țările de Jos \(NPCF\)](#), au inclus dreptul la o a doua opinie medicală în [Modelul de regulament medic-pacient](#).

La articolul 38, se menționează că pacientul are dreptul să solicite în orice moment o a doua opinie medicală de la un alt furnizor de servicii medicale. Dacă este posibil, pacientul va informa în timp util medicul curant cu privire la cealaltă consultație medicală, precum și în legătură cu privire la rezultat. În cazul în care, în urma celei de-a doua opinii medicale, pacientul alege să-și schimbe medicul, acestuia îi revine obligația de a anunța medicul curant.

În conformitate cu cea de-a 3-a regulă a [Codului de conduită](#) elaborat de către [Asociația Medicală Regală \(KNMG\)](#), medicul curant care primește o cerere de trimitere pentru o a doua opinie medicală trebuie să o onoreze, respectând dreptul pacientului la autonomie, cu excepția cazului în care este necesar să refuze motivat (atunci când următorul furnizor de servicii medicale nu are expertiză în domeniu sau pacientul a solicitat de mai multe ori dreptul la a doua opinie pentru aceeași problemă). KNMG precizează că pacienții nu trebui să solicite reevaluarea opiniei medicale inițiale de către mai mulți medici diferiți. Acest lucru conduce adesea la confuzie, nu contribuie la calitatea îngrijirii și solicită inutil resursele medicale.

Procedura trimerii este explicată astfel:

“Un pacient poate fi trimis de medicul său curant – medic specialist sau medic generalist - la un alt medic pentru o a doua opinie (...). Prin urmare, medicul specialist curant poate face o trimitere directă către un alt specialist, fără intervenția medicului generalist. Cu toate acestea, este recomandabil ca medicul specialist să informeze medicul generalist despre conținutul celei de-a doua opinii. După ce un pacient primește o a doua opinie, acesta se întoarce la primul său medic pentru prescrierea tratamentului suplimentar”.

Rambursarea costurilor generate de a doua opinie medicală:

“Majoritatea asigurătorilor de sănătate acoperă cea de-a doua opinie medicală doar dacă pacientul beneficiază de o trimitere. Dacă pacientul solicită cea de-a doua opinie medicală, este posibil ca asigurătorul de sănătate să nu acopere toate costurile. Uneori, este necesară permisiunea asigurătorului pentru o a doua opinie medicală”.

UNGARIA

În Ungaria, dreptul la a doua opinie medicală este reglementat de către [Legea CLIV din 1997 privind sănătatea](#) (1997. évi CLIV. törvény az egészségügyről).

Potrivit prevederilor articolului 8, para. (3), pacientul poate solicita o consultație la un alt medic în legătură cu orice diagnostic pus de medicul curant, orice terapie recomandată, orice externare planificată dintr-un spital sau orice trimitere către un alt furnizor de servicii medicale.

Articolul 24 reglementează dreptul pacienților privind accesarea dosarului medical.

Potrivit [NEAK](#) (Fondul Național de Asigurări de Sănătate), pacienții din Ungaria beneficiază și de dreptul de a-și alege un alt medic decât cel desemnat să-i trateze în conformitate cu programul de lucru al instituției medicale, cu condiția ca acest lucru să nu fie în contradicție cu conținutul profesional al îngrijirii necesare stării de sănătate a persoanei asigurate și cu urgența îngrijirii. Alegerea medicului trebuie consemnată în scris în trei exemplare, semnată de persoana asigurată și de medicul ales, un exemplar rămânând la pacient.

În cazul în care pacientul contestă rezultatele testelor sau tratamentului recomandat, poate solicita o trimitere către alt medic specialist în vederea decontării consultației.

MAREA BRITANIE

Potrivit [informațiilor](#) furnizate de către The Patients Association privind obținerea celei de-a doua opinii medicale în Marea Britanie, NHS (Serviciul Național de Sănătate) încurajează pacienții să solicite o a doua opinie medicală dacă au îndoieli sau nelămuriri cu privire la diagnosticul sau tratamentul lor. Acest lucru este considerat un drept – dar nu unul reglementat prin lege– putând duce la rezultate mai bune și la satisfacția pacientului.

[GMC \(General Medical Council\)](#), reprezentând autoritatea independentă de reglementare a medicilor, asistenților medicali și a asistenților de anestezie din Marea Britanie, stabilește în [Good medical practice](#) (ediția 2024), la punctul 18, că medicii trebuie să recunoască dreptul pacientului (...) de a solicita a doua opinie medicală.

Pacientul poate beneficia de o trimitere gratuită, în cadrul NHS, din partea medicului generalist/ specialist către un al doilea medic specialist dintr-o altă clinică sau spital. Acest lucru implică de cele mai multe ori o listă lungă de așteptare. În cazul în care pacientul are nevoie de o consultație rapidă, cea de-a doua opinie medicală va fi stabilită și achitată de pacient.

Menționăm că pacientul își poate accesa dosarul medical la cerere, timpul maxim de răspuns fiind de 28 de zile.

Pentru informații suplimentare, pot fi accesate următoarele link-uri:

- <https://111.wales.nhs.uk/encyclopaedia/s/article/secondopinion/>

- <https://www.kch.nhs.uk/patients-and-visitors/help-and-support/seeking-a-second-opinion/>

- <https://www.healthwatch.co.uk/advice-and-information/2025-09-29/getting-second-opinion-about-your-care>.

ALTE SURSE BIBLIOGRAFICE

[Obtaining a second opinion is a neglected source of health care inequalities](#)

[Effects of a medical second opinion programme on patients' decision for or against knee arthroplasty and their satisfaction with the programme](#)

[The second opinion](#) (JPCH)

[6 situations dans lesquelles demander un deuxième avis](#)

[Patient-initiated second opinions during acute hospital care](#)